

น้ำท่วมเกาะราชันย กาญจนวณิชช์

เมื่อผมมาเริ่มฝึกหัดงานที่ภูเก็ตในปี พ.ศ. 2494 นั้น นายลินด์ซี แมคคัลลิกเกจ วิศวกรชาวนิวซีแลนด์เป็นผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการเขตประเทศไทย เพราะนายรอน พาร์สัน ผู้อำนวยการเขตพักงานไปอยู่ในยุโรป 6 เดือน นายแมคคัลลิกเกจเป็นวิศวกรที่คงแก่เรียน งานก่อสร้างต่าง ๆ

ไม่ว่าเล็กหรือใหญ่ต้องมีรายการคำนวณประกอบทั้งสิ้น ในฤดูฝนปี พ.ศ. 2494 นั้น ทางบริษัทเซเทิร์นคินดา คอนโซลิตีเด็ต ลิมิเต็ด

กำลังจะเปิดเหมืองสูบน้ำบ้านบางคูใกล้ๆ กับที่ตั้งวิทยาลัยดัลลิสในปัจจุบัน

และได้มอบหมายให้ผมเป็นผู้ควบคุมการตอกเข็มรองรับแทนเครื่องยนต์ดีเซลที่จะใช้ในการทำเหมือง

ฉะนั้นเช้าวันไหนผมไม่มีความจำเป็นที่จะไปวางแผนงานก่อสร้างของบริษัทกัมมุนติง ทินเดรคิง ลิมิเต็ด ที่จังหวัดพังงา ผมก็จะพาคนงาน 2-3

คนไปตรวจการตอกเข็มตั้งเครื่องยนต์ดีเซลที่บ้านบางคู เช้าวันหนึ่งเมื่อออกจากบ้านที่ซอยสะพานหิน ผมก็เห็นน้ำท่วมตลาดภูเก็ตในเขตเทศบาล

น้ำฝนไหลมาจากทุ่งทอง กะทู้ ฯลฯ จะระบายไปตามคลองบางใหญ่และมาออกทะเลอ่าวทุ่งศาลาส่วนใหญ่ได้สองทาง คือออกทะเลด้านด้านศาลาการ

และออกทะเลทางด้านที่ทำการไปรษณีย์ ทางด้านที่ทำการไปรษณีย์นั้น มีถนนมนตรีทำหน้าที่เป็นทำนบกั้นน้ำทะเลและมีทางให้น้ำไหลออกได้ 2 ช่อง

ซึ่งมีซากสะพานไม้เหลืออยู่สองสะพานแต่ใช้การไม่ได้ สะพานแรกอยู่ทางด้านตะวันออก เวลานั้นผมเคยนำเรือยนต์วิจิลแลนต์แล่นเข้ามาผูกกับเสาสะพานได้

แต่สะพานด้านตะวันตกใกล้โรงไฟฟ้าเทศบาลนั้น ทางระบายน้ำแคบน้ำจึงไหลแรงเป็นพิเศษ เช้าวันที่น้ำท่วมนั้น ได้มีบ้านไม้หลังหนึ่งถูกน้ำพัดพังไหลออกทะเลไป

มีบ้านไม้อีกหลังหนึ่งซึ่งเป็นของคุณวิเชียร ณ นคร กำลังถูกน้ำซัดไซเซ ทำท่าจะพังลอยไปอีก

ผมจึงได้ระดมคนงานและสมาชิกสมาคมไทยมุงช่วยกันเอาเชือกผูกยึดบ้านคุณวิเชียรไว้ได้สำเร็จ จากคำบอกเล่าของคุณวิเชียรและจากผลการศึกษาแผนที่ต่าง ๆ

จึงทราบว่า ทางระบายน้ำเดิมของคลองภูเก็ตหรือทุ่งคาน้ำนั้นไหลออกทางด้านนี้ แต่ต่อมาเมื่อมีการทำเหมืองขนาดใหญ่ จึงได้มีการสร้างทำนบกั้นทะเลไว้

ดังปรากฏในรายงานเสด็จประพาสภูเก็ต ปี พ.ศ. 2415 ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และรายงานการตรวจแหล่งแร่ของบริษัททุ่งศาลาเบอร์ ทินเดรคิง ลิมิเต็ด

ย

คุณวิเชียร ณ นคร เล่าให้ฟังว่า ทางเทศบาลได้ตกลงในชั้นศาลกับเจ้าของที่ดินว่าจะไม่ขอมสะพานที่ถนนมนตรีทั้งสองสะพานนี้ และถ้าจะฝังท่อระบายน้ำ

ก็จะต้องให้อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลสูงสุด เมื่อถามว่าทำไมเทศบาลไม่ทำตามข้อตกลงแล้ว คุณวิเชียรก็อธิบายให้ฟังว่า ถ้าชั้นถนนฝังท่อน้ำก็จะท่วมตลาดมากขึ้น

เพราะแม้แต่ในสภาพที่เป็นอยู่ ก็มีทางระบายน้ำไม่พอเพียงพออยู่แล้ว คุณวิเชียรเป็นผู้มีความรู้ในกิจการของเทศบาลดี

เพราะเคยเป็นพนักงานของเทศบาลและเป็นสมาชิกสภาเทศบาลอยู่หลายสมัย

ผมพิจารณาข้อตกลงในชั้นศาลของเทศบาลแล้ว กังงอยู่ เพราะการไม่ขอมสะพาน ก็ทำให้ราษฎรเดือดร้อน ใช้ถนนมนตรีไม่ได้และก็ยังฝังท่อระบายน้ำ

เรื่องระดับน้ำทะเลสูงสุดตามเงื่อนไขนั้น ก็ปรากฏว่าสูงเกือบเท่าระดับถนน ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ดร.มาลัย หุวะนันท์ ได้ขอให้ผมไปช่วยนายช่างเทศบาล คุณสะอาด

ก็ศิริ เพื่อทำการวัดระดับ เพราะสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ดร.มาลัยกับผมถูกเกณฑ์ไปทำงานกระจายเสียงวิทยุที่ซานฟรานซิสโกด้วยกันจึงรู้จักกันดี

ฉะนั้นถ้าไหน ๆ ก็ฝังท่อระบายน้ำที่ตกลงกันได้ ก็น่าที่จะขอมสะพานให้ราษฎรใช้เพราะถ้าทิ้งไว้เช่นนั้นก็ย่อมจะฝังท่อระบายน้ำกับเจ้าของที่ดิน

และฝังท่อระบายน้ำที่ซึ่งจะต้องให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งจะเป็นการฝังถึงสองกระพวง

เมื่อผมได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลในปี พ.ศ. 2496 ผมจึงได้ติดตามเรื่องนี้

โดยขอให้นายกเทศมนตรีเจรจากับเจ้าของที่ดินซึ่งแจ้งให้ทราบถึงความเดือดร้อนของชาวเมืองภูเก็ตในเรื่องน้ำท่วม และการใช้ถนนมนตรี นายกเทศมนตรีศิโรจน์ บุญจาง

ได้เจรจากับคุณเอี้ยว ตันทวนิช ผู้แทนมรดกพระพิทักษ์ชินประชา และเป็นที่ยตกลงกันว่าเมื่อเทศบาลได้สร้างสะพานแล้ว จะชานานนามว่า พิศักชินประชา

การที่คุณเอี้ยว ตันทวนิช เป็นนักเรียนกฎหมายในประเทศอังกฤษพร้อมกับ ม.ล.ปึกพิทย มาลากุล

ซึ่งเป็นพี่เขยของผมก็ทำให้บรรยากาศในการเจรจาไม่เครียดและเป็นกันเอง

ผมรับเป็นเทศมนตรีในครั้งนั้นก็เพื่อจะจัดการสร้างสะพานสองแห่งนี้ให้สำเร็จและได้เสนอต่อคณะเทศมนตรีว่าทางบริษัทกัมมุนติง ทิน เดเรคิง ลิมิเต็ด

มีโครงการสะพานเหล็กที่ใช้ในทางรถไฟของบริษัทสายเลียบคลองพังงา และสายทุ่งคาโงก หลายสะพานและยินดีจะยกมาติดตั้งดัดแปลงเป็นสะพานรถยนต์ได้โดยเร็ว

แต่ตามระเบียบเทศบาลในยุคนั้นทางเทศบาลไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้แผนผังของตนเอง และต้องใช้แผนผังสะพานมาตรฐานของส่วนกลาง

และจะต้องรอมประมาณเพื่อสร้างสะพานดังกล่าว ผมจึงจำเป็นต้องเป็นเทศมนตรีอยู่นานถึง 18 เดือน จึงลาออกได้เมื่อสร้างสะพานเสร็จ

การสร้างสะพานดังกล่าวมิได้บรรเทาปัญหาน้ำท่วม แต่เป็นการป้องกันมิให้มีการปิดทางระบายน้ำสำคัญ ซึ่งเคยเป็นทางระบายน้ำออกทะเลที่สำคัญของตำบลทุ่งคา

แต่ต่อมาเมื่อมีการถมทะเลเพื่อขยายที่ดินเป็นที่อยู่อาศัย ถนนมนตรีซึ่งเคยทำหน้าที่เป็นทำนบกั้นน้ำทะเล ก็กลับกลายเป็นไปอยู่ทางทะเลหลายกิโลเมตร

เช่นเดียวกับถนนเจ้าฟ้าหน้าโรงพัสดุเดิมของบริษัทระงะเทิน โนโลอบิลิตี หรือสำนักงานทรัพยากรธรณีเขตภูเก็ตในปัจจุบัน

ปัญหาน้ำท่วมเขตเทศบาลภูเก็ตได้รับการแก้ไขไปบ้าง เมื่อกรมทรัพยากรธรณีได้ขุดคลองระบายน้ำออกที่สะพาน

แทนโครงการเดิมที่จะขุดคลองระบายน้ำออกทางบ้านกู่

การเข้าไปรับหน้าที่เทศมนตรีในครั้งนั้น ทำให้ผมได้มีโอกาสได้รับเลือกเป็นประธานสภาจังหวัดภูเก็ต และเทศมนตรีอีกครึ่งหนึ่ง และทุกครั้งที่ผมรับงานท้องถิ่น ก็ต้องมีโครงการที่เป็นรูปธรรมซึ่งเมื่อสำเร็จแล้วก็สามารถลากออก เปิดโอกาสคนอื่นซึ่งมีโครงการต่าง ๆ เข้าไปทำงานให้ท้องถิ่นได้อีกต่อไป.

ย